

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - AYAKTAN
SAĞLIK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
09/11/2018 12:41 - 19602659 - 010.06.02 - E.02.461

00080574710

Sayı : 19602659
Konu : Obezite Merkezlerinin açılması,
tescil edilmesi, çalışma usul ve
esasları hakkında

GENELGE
2018 / 29

Bilindiği üzere son zamanlarda yaşam tarzı ve beslenme alışkanlıklarındaki değişiklikler nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de obez kişi sayısı giderek artmaktadır.

Obezite yalnız kendi varlığı ile ilgili değil, Tip-2 diyabet, hipertansiyon, kalp ve damar hastalıkları, kanser, depresyon, kısırlık ve benzeri ilişkilendirilen hastalıkların yanı sıra sosyal yaşamı da olumsuz olarak etkileyen önemli bir toplum sağlığı sorunu olarak ön plana çıkmıştır.

Bakanlığımız, ülkemiz için giderek önemli bir toplum sağlığı sorunu haline gelen obezitenin önlenmesi ve obezite tedavisinin sağlanması amacıyla halkımıza yönelik sağlıklı yaşam programları geliştirmiş ve uygulamaya koymuştur.

Obezitenin tedavisinde etkin ve sürdürülebilir mücadelenin uygulanması amacıyla "Obezite tedavi merkezlerinin yaygınlaştırılması" eylemi Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük İcraat Programı içinde yer almıştır. Bu eylem kapsamında yeni bir tıbbi uygulama veya tedavi şekli olmayan sadece obezite hastalarına multidisipliner bir yaklaşım ve kombine hareket sistematüğını öngören bir modelin uygulanmasını sağlamak, başarılarını görmek, konuyla ilgili deneyimli ekipler yetiştirerek gelişen örnekleri ülke geneline yaygınlaştırmak üzere ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşları bünyesinde Obezite Merkezleri açılması öngörülmüştür.

Ülkemizde obezite hastalarına yönelik gerçekleştirilen tedavi edici uygulamalara düzenleme getirilmesi ve bu uygulamaların disipline edilmesi, obezite hastalarına bu hizmeti veren merkezlerin kayıt altına alınması, obezite merkezlerinin günümüz ihtiyaç ve beklentilerine uygun hizmet sunumu için;

- 1) Obezite Merkezlerinde Ek 1 de yer alan "Obezite Merkezleri Program İşleyişi" çerçevesinde hizmet sunulacaktır.
- 2) Obezite merkezi açılması ve tescil işlemleri için başvuru Ek 2 de yer alan "Obezite Merkezleri Başvuru Formu" ile yapılacaktır.
- 3) Obezite merkezlerinde Ek 3 de yer alan "Obezite Merkezlerinde Bulunması Gereken Fiziki Şartlar ve Asgari Donanım Standartlarına" uygun fiziki şartlar, uygun araç, gereç ve malzeme bulundurulacaktır.
- 4) Obezite merkezlerinde Ek 4 de yer alan "Obezite Merkezleri Asgari Personel Standardına" uygun nitelikte personel görevlendirilecektir.
- 5) Obezite merkezlerinde Ek 5 te belirtilen Kayıtların Tutulması ve Saklama Standardına uygun olarak yapılacaktır.

Obezite merkezlerinin yukarıda vurgulanan usul ve esaslara uygun olarak çalışmasından sağlık müdürlükleri sorumlu ve yetkilidir. Aynı şekilde üniversitelere ve özel sektöre ait sağlık tesislerinin yöneticileri/mesul müdürleri hizmetlerin, bu Genelge hükümlere uygun olarak sunulmasından birinci derecede ve müteselsilen sorumludur.

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İşbu Genelge hükümlerine aykırı uygulamaların tespiti halinde sorumlular hakkında ilgili mevzuatı çerçevesinde işlem yapılacağına tüm ilgililere imza karşılığında tebliğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Muhammet GÜVEN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Ekler:

- 1- Obezite Merkezleri Program İşleyişi
- 2- Obezite Merkezleri Tescil Başvuru Formu
- 3- Obezite Merkezleri Fiziki Şartlar ve Asgari Donanım Standartları
- 4- Obezite Merkezleri Asgari Personel Standardı
- 5- Kayıtların Tutulması ve Saklama Standardı

Dağıtım:

Gereği:

81 İl Valiliği (İl Sağlık Müdürlüğü)

Bilgi:

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü

EK-1

OBEZİTE MERKEZLERİ PROGRAM İŞLEYİŞİ

Programın işleyişinde süreler hasta uyumlarına göre planlanacak olup hastanın geçerli bir mazereti olmadığı sürece tanımlanan sürelerle uyulur. Programa kolay uyum sağlayan istekli hastalarda aktiviteler atlanmamak kaydı ile daha kısa sürede tamamlanabilir. Modül hedeflerine ulaşamayan hastalar için ilgili modül süresi iki katına kadar uzatılabilir.

1. Programa kayıt ve ön tarama (Modül 1)

- 1.1. Bir hafta sürer,
- 1.2. Kontrolden geçmek isteyen herkes obezite merkezine başvurabilir,
- 1.3. Beden kitle indeksi 30 ve üstünde olan herkes kendi rızasıyla obezite programına dâhil edilebilir,
- 1.4. Hastanın uyum durumuna göre her gün en az bir branşla görüşme yapmak üzere en fazla 1 haftada toplam 5 görüşme gerçekleştirilir,
- 1.5. Amaç, hastanın merkezi tanınması aynı zamanda merkez çalışanlarının da hastayı çok detaylı anamnez ve değerlendirmeler ile tanınmasıdır.

2. Hastaların sağlık taraması (Modül 2)

- 2.1. Bir hafta sürer,
- 2.2. Her gün en az bir daimi konsültan hekim (İç Hastalıkları, Kardiyoloji, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon, Genel Cerrahi, Psikiyatri) ile görüşme gerçekleştirilir,
- 2.3. Konsültan hekim kendi branşı ile ilgili bir hastalık olup olmadığı ve hastanın obezite tedavi programına girip girmesinde bir sakınca olup olmadığını raporlar.
- 2.4. Konsültan hekim hastanın tedavi gerektiren obeziteye sebep olan veya ilişkisiz bir hastalığı tespit edilmesi halinde bu hastalığın tedavisi eşliğinde veya sonrasında programa katılması konusunda görüş bildirir.
- 2.5. Daimi konsültan hekimin kendi branşı dışında başka bir rahatsızlık tespit etmesi veya şüphelenmesi durumunda hastayı ilgili branşa da yönlendirir ve raporunu ondan sonra tamamlar.
- 2.6. Daimi konsültan olan beş branşında uygunluk veya tedavi altında programa katılımı uygun bulması halinde hasta bir sonraki modüle geçebilir.
- 2.7. Konsültasyonlar sonunda hasta programa katılmak istiyorsa Obezite Sözleşmesi'ni imzalar,
- 2.8. Hastalar için gruplar oluşturulur ve hasta bundan sonraki modüllere ilgili grupla devam eder,
- 2.9. Amaç, hastanın kilo oluşumunda sebep olan temel faktörlerin belirlenmesi ve obezitenin önüne geçen bir sağlık probleminin olup olmamasının tespit edilmesidir.

3. Hastaların eğitimi ve bilinç değişimi (Modül 3)

- 3.1. İki hafta sürer,
- 3.2. 2 hafta boyunca 10 grup eğitimine dâhil edilir,
- 3.3. Hastalara, obezite ve yaşam, imaj (beden) algısı, sağlıklı beslenme, obezitede tıbbi bilgiler, sağlık ve yaşam becerileri başlıklı eğitimler verilir,
- 3.4. Bu modülde hastalar gruplar halinde yoğun bir eğitime alınarak 5 konu 8 saatten toplam 40 saat eğitim verilir,
- 3.5. Eğitimler tercihen günde yarım günü geçmemesi gerektiğinden toplam 10 günde bitirilmelidir,
- 3.6. Bilinç ve bilgi değişimi olacağından kesinlikle yarı sunum yarı interaktif toplantı tarzında yapılarak hastaların çok aktif katılımı sağlanmalıdır,
- 3.7. Sürekli soru-cevap ve tekrarlarla hastaların bilişsel kazanımları edindiklerinden emin olunmalıdır, eğitimde kazanımların en az %50 sini edindiği belgelenen hastalar bir sonraki modüle geçme hakkı kazanır,
- 3.8. Amaç, hastada obezite konusunda farkındalık oluşturmak ve bilinç değişimini başlatmaktır.

4. Planlamalar ve bilinçaltı değişimi (Modül 4)

- 4.1. Sekiz hafta (2 ay) sürer,
 - 4.2. İki ay boyunca her hafta üç grup toplantısına (diyetisyen-psikolog-hemşire-fizyoterapist) dâhil edilir,
 - 4.3. Bu modülde bilinç değişimi olarak ele alınan tüm konuların uygulamalı gösterimleri ve tekrarlanmaları ile hastalarda davranış değişimine dönüşmesi ve kilo vermenin başlaması grup toplantılarıyla sağlanır,
 - 4.4. Hemşire, fizyoterapist, diyetisyen ve psikolog ile ayrı toplantılar yapılarak yoğun etkileşimli haftalık grup toplantıları ile 8 haftada (2 ay) kilo vermeye başlama planlanır,
 - 4.5. Modül hedefi olarak verilmesi gereken kilonun % 10-20'sini kaybetme planlanmalıdır,
 - 4.6. Bu modüle kadar hastaya diyet, egzersiz vb. tanımlamalar kullanılmamış olup, bu modülde kişisel ve grup planlamaları yapılarak haftalık hedefler belirlenir,
 - 4.7. Bu modülde sekizinci hafta sonuna kadar kilo vermenin başlamaması, kaybedilecek kilonun %10-20 arası kaybetmeye ulaşılamaması durumlarında ek tedaviler olarak ilaç tedavileri, geleneksel tamamlayıcı tıp uygulamaları, aile görüşmeleri veya bireysel görüşme terapileri, endoskopik girişimler, bariatrik cerrahi tedavilerine başlanabilir.
 - 4.8. Amaç, hastanın beslenme ve aktivite davranışlarında değişiklik oluşturabilmektir.
- 5. Davranış değişimi ve hedef kiloya ulaşma (Modül 5)**
- 5.1. Yirmi hafta (5 ay) sürer,
 - 5.2. Beş ay boyunca on beş günde bir kez üç grup toplantısına (diyetisyen-psikolog-hemşire-fizyoterapist) dâhil edilir,
 - 5.3. Dördüncü modülün hedefini yakalayarak bu modüle geçen hastalar doğrudan modüle devam edebilir, ek tedavilere veya cerrahiye yollanan hastalar nekahat dönemi ve cerrahiye ait bakım gereksinimleri tamamlandıktan sonra bu modüle uygun bir grup içinde devam edebilirler.
 - 5.4. Bu modülde hedef kiloyu yakalama çalışmaları yapılır. Bu amaçla 15 günde bir hemşire, fizyoterapist, diyetisyen ve psikologla grup toplantıları olarak devam edilir ve toplam 5 ayda 10 toplantı 3'er seanstan 30 görüşme yapılır,
 - 5.5. Bu modülde sağlıklı yaşam ve çevresel değişimler geliştirmiş kişi ve gruplara pekiştirme çalışmaları yapılır,
 - 5.6. Amaç, hastanın davranışlarını kalıcı olarak değiştirmek ve hedef kiloyu yakalamaktır.
- 6. Hedef kiloyu koruma ve çevre değişimi (Modül 6)**
- 6.1. On altı hafta (4 ay) sürer,
 - 6.2. Dört ay boyunca ayda bir kez üç grup toplantısına dâhil edilir,
 - 6.3. Bu modülde hedef kiloyu yakalamış kişilerin sağlıklı yaşam becerilerini ve kilolarını korumaları, çevresel ve sosyal alışkanlıklarını değiştirmeleri ve kalıcı kilolarına sahip çıkmaları sağlanmalıdır,
 - 6.4. Modül sonunda hedef kilo bütün verilecek kilodan az ise programın tekrarı ve yeniden hedef kilo tespiti ve tekrar kilo vermeye başlama zamanlaması burada planlanmalıdır,
 - 6.5. Amaç, hastanın öğrenmiş olduğu bilgileri çevresine yayarak çevresel bir değişim ve farkındalık oluşturmasını sağlamaktır.

EK-2
OBEZİTE MERKEZLERİ BAŞVURU FORMU

OBEZİTE MERKEZLERİ BAŞVURU FORMU
BAŞVURU TARİHİ:
KURUM/KURULUŞUN ADI:
TESCİL EDİLMESİ TALEP EDİLEN BİRİM:
ADRESİ:
<p>Yukarıda adı ve bilgileri belirtilen kurum/kuruluşta..... olarak hizmet vermek istiyorum.</p> <p>İzin ve tescil işlemlerinin başlatılması için gereğini arz ederim</p> <p style="text-align: center;">..... Adı Soyadı/Unvanı İmza</p>

OBEZİTE MERKEZLERİ FİZİKİ ŞARTLAR VE ASGARİ DONANIM STANDARTLARI

Merkez bir bütün halinde ve ünite olarak işlemelidir. Obezite Merkezi toplu bir mekân halinde bir arada bulunmalıdır. Merkezde bulunan hizmet alanlarına ilişkin fiziki şartlar ve asgari donanım standartları şunlardır:

- a) Hasta Kayıt Bankosu: Hasta kayıt ve görüşme odası veya açık mekanı içinde görevli personelin kullanımına tahsis edilmiş, 1 masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan alandır.
- b) Halkla İlişkiler Görüşme Odası: Hasta ile görüşme hizmetlerinin verilebileceği, amaca uygun araç-gereç ve ortama sahip, bir masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan mekândır.
- c) Sorumlu Hekim Odası: Hekimin hastasına müdahale edebildiği, görüşme hizmetlerinin de verilebileceği, amaca uygun tıbbi araç-gereç ve ortama sahip mekândır.
- ç) Hemşire Odası: Hasta ile görüşme hizmetlerinin verilebileceği, amaca uygun tıbbi araç-gereç ve ortama sahip, en az bir kilo-ağırlık-vücut bileşenleri ölçüm cihazı, bir tansiyon ölçüm cihazı, bir boy ölçüm cihazı, bir masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan mekândır.
- d) Fizyoterapist Odası: Hasta ile görüşme hizmetlerinin verilebileceği, amaca uygun tıbbi araç-gereç ve ortama sahip, en az bir masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan mekândır.
- e) Diyetisyen Odası: Hasta ile görüşme hizmetlerinin verilebileceği, amaca uygun tıbbi araç-gereç ve ortama sahip, en az bir masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan mekândır.
- f) Psikolog Odası: Hasta ile görüşme hizmetlerinin verilebileceği, amaca uygun tıbbi araç-gereç ve ortama sahip, en az bir masa üstü bilgisayar ve ekipmanları bulunan mekândır.
- g) Eğitim Odası: Bir adet 20 kişilik toplantı salonu bulunan ve bu salonda kolçaklı oturma sandalyeleri ve bir sunum masası olan mekândır. Bu toplantı odası grup eğitimlerinde kullanılmak üzere sıralı düzende veya U düzeninde şekillendirilebilir olmalıdır. Uzmanlar tarafından görsel destekli sunumlar ve eğitimler yapılabilecek ve kişilere eğitim sonrası değerlendirme anketleri uygulanabilmelidir. Bu sebeple sunum masasında bir bilgisayar ve buna bağlı projektör ve sunum perdesi olmalıdır.
- ğ) Aktivite ve Grup Tedavi-Terapi Odası: yirmi kişilik daire şeklinde oturulabilen aktivite ve grup terapi odası olan mekândır. Grup terapi odası aynı zamanda egzersiz eğitim salonu olarak da kullanılabilir. Şartlar mümkün olduğu takdirde bir adet ayrıca egzersiz eğitim salonu olması daha da faydalıdır.
- h) Egzersiz eğitim salonu, hastalara fiziksel-ruhsal rahatlamlarını sağlayacak tedavi ve hizmetlerin ve psiko-sosyal hizmetlerin verileceği isteğe bağlı oluşturulan mekândır.
- ı) Merkez bünyesinde bulunan odalar birden fazla amaçlı kullanılabilir.

EK-4

OBEZİTE MERKEZLERİ ASGARI PERSONEL STANDARDI

- a. Merkezlerde sorumlu hekim ve personel görevlendirmeleri, ilgili mevzuatına uygun olarak yapılır.
- b. İdare, sağlık hizmet sunucusunun rolü ve merkezlerde sunulan obezite karma tedavi hizmetinin kapsamı ve hasta yoğunluğunu dikkate alarak yeteri kadar personel görevlendirir.
- c. Obezite Merkezinde sağlık hizmeti, Sorumlu Hekimin denetim ve sorumluluğunda,
 - Halkla İlişkiler Görevlisi (Koordinatör),
 - Hasta Kayıt ve Danışma Görevlisi,
 - Hemşire,
 - Fizyoterapist,
 - Diyetisyen,
 - Psikolog ile yürütülür.
- d. Uzman konsültan hekimler kendi hizmet klinikleri ve polikliniklerinde
 - Dâhiliye,
 - Kardiyoloji,
 - Psikiyatri,
 - Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon,
 - Genel Cerrahibranşlarında daimi konsültan olarak sabit kişiler veya sıralı olarak gönüllü hekimler hizmet vermelidir.
- e. İhtiyaç halinde; endokrin, ortopedist, kadın doğum uzmanı, dermatolog, nöroloji, üroloji, çocuk sağlığı ve hastalıkları ve gerekli olabilecek diğer branşlarda uzman konsültan hekimlere ulaşabilme imkanı olmalıdır.
- f. Yönetici tarafından, merkezlerde görevlendirilen personelin obezite ile ilgili eğitim alması sağlanır.
- g. Çalışma düzeni ve saatleri ilgili mevzuat çerçevesinde sorumlu hekimin teklifi ve ilgili yöneticinin onayı ile belirlenir.

EK-5

KAYITLARIN TUTULMASI VE SAKLAMA STANDARDI

- a. Merkezde çalışanlar tarafından tutulmakta olan hasta kayıtları veri tabanını oluşturur,
- b. Başvurusu değerlendirilen ve kabulü uygun görülen kişiler için hasta kayıt dosyası açılır,
A- Bu dosyada;
 1. Bilgilendirme Konuları Kontrol Formu,
 2. İlk Görüşme Randevuları Bilgilendirme Formu,
 3. Başvuru ve Kayıt Formu,
 4. Kilo Sorunu Öyküsü,
 5. Şu Anki Durumu ve Hedefleri Değerlendirme Formu,
 6. Hastalık ve Alışkanlık Sorgulama Formu,
 7. Kötü Beslenme Skalası Formu,
 8. Genel Sunuş ve Özgeçmiş Değerlendirme Formu,
 9. Ortalama Fiziksel Aktivite ve MET Değeri Formu,
 10. Beslenme Alışkanlıkları Değerlendirme ve Takibi Formu,
 11. Yemek Yeme Stili Tayini ve Takibi Formu,
 12. Kilo Kaybının Ötündeki Engeller ve Takibi Formu,
 13. Kişilik Değerlendirme Formu,
 14. Beck Depresyon Ölçeği ve Takip Formu,
 15. Beden Algısı Değerlendirme ve Takip Formu,
 16. Arzulanan Kilo Değerlendirme Formu,
 17. Kendinizle İlgili 10 İstek Formu,
 18. Grup Oluşturma ve Uyum Yüzdesi Formu,
 19. Konsültasyon Randevuları Formu,
 20. Konsültasyon Randevuları Bilgilendirme Formu,
 21. Konsültasyon Sonuçları Kayıt Formu,
 22. Hasta Sözleşmesi,
 23. Hasta Bilgilendirme ve Onay Formu,
 24. Kilo Kaydı ve Takibi Formu,
 25. Grup Kilo Kaydı ve Takibi Formu,
 26. Ev Ödevleri Bilgilendirme Formu,
 27. Ev Ödevleri Kontrol Formu,
 28. Ev Ödevleri Teslim Alma Kontrol Formu,
 29. Haftalık Besin Tüketimi Ödevi
 30. Stres Durumu ve Aktivite Kaydı ve Takibi (Ev Ödevi) Formu,
 31. Kilo Koruma Planı Formu,
 32. Kilo Sabitleme ve Koruma Bilgileri Formu yer alır,
- c. Her hastaya ait ayrı dosya bulunması, verilerin bilgisayar ortamında kaydedilmesi ve arşiv mevzuatında belirtilen süre ve şekilde muhafazası, hastalara ait kişisel bilgi ve istatistiklerin paylaşımı konusunda gerekli güvenlik önlemlerinin alınması zorunludur,
- d. Takip edilen hastanın başka bir bölgeye taşınması durumunda gerekli bilgi ve belgeler ilgili sağlık tesisine gönderilir. Tüm kayıtlar, obezite karma terapi hizmetinin sona ermesinden sonra merkez veya kurum arşivine kaldırılır.